

MAROSIMLAR VA ULARNING XALQ HAYOTIDAGI O'RNI VA TARBIYAVIY AHAMIYATI

Azizova Mamura - *University of Management and future technologies
universiteti, 554-guruh talabasi*

Annotatsiya: *Mazkur maqola marosimlar va ularning xalq hayotidagi o'rni, tarbiyaviy ahamiyati haqida so'z yuritadi. Marosimlar insoniyat tarixining ajralmas qismi bo'lib, ular xalqning madaniyati, urf-odatlarini saqlashda muhim rol o'ynaydi. Maqolada marosimlarning turli turlari, ularning tarbiyaviy ahamiyati va zamonaviy jamiyatdagi o'rni tahlil qilinadi. Shuningdek, marosimlar orqali yoshlar va bolalarga ma'naviy, axloqiy tarbiya berish, ijtimoiy aloqalarni mustahkamlash va milliy birlikni saqlash masalalari yoritiladi. Mazkur maqola marosimlarning hayotdagi o'rni va ularni saqlashning ahamiyatini tushunishga yordam beradi.*

Kalit so'zlar: *Marosimlar, xalq hayoti, tarbiyaviy ahamiyat, madaniyat, ijtimoiy aloqalar, milliy qadriyatlar, axloqiy tarbiya, zamonaviy jamiyat, urf-odatlar, ma'naviy tarbiya*

Kirish

Marosimlar insoniyat tarixida va jamiyat hayotida katta o'ringa ega bo'lgan ijtimoiy va madaniy hodisalardir. Ular, avvalo, jamiyatdagi turli guruhlar o'rtasidagi aloqalarni mustahkamlash, urf-odatlar va qadriyatlarni saqlashda xizmat qiladi. Har bir xalqning o'ziga xos marosimlari bo'lib, ular xalqning madaniyatini, dinini, tarixini va hayotini aks ettiradi. Marosimlar nafaqat bayramlar yoki muhim voqealarni nishonlash vositasi sifatida, balki jamiyatning axloqiy va ma'naviy asoslarini shakllantirishda ham muhim rol o'ynaydi. Xalqning tarbiyaviy qadriyatlari, ma'naviy bilimlari va madaniy an'analari marosimlar orqali avlodlardan avlodga o'tadi. Shuning uchun marosimlarning ahamiyati nafaqat o'tgan davrlarni eslab, tarixiy xotirani saqlashda, balki yosh avlodni tarbiyalashda, ularni axloqiy va ma'naviy jihatdan

shakllantirishda ham alohida o‘rin tutadi. Maqolada marosimlarning turli turlari, ularning tarbiyaviy ahamiyati va xalq hayotidagi o‘rni haqida so‘z boradi.

Marosimlarning tarbiyaviy ahamiyati

Marosimlar insoniyatning tarixiy va madaniy merosini saqlashda va uni kelajak avlodlarga yetkazishda muhim vosita bo‘lib xizmat qiladi. Ular nafaqat xalqning qadriyatlarini, urf-odatlarini, va madaniyatini saqlash, balki yoshlarni ma'naviy va axloqiy jihatdan tarbiyalashda katta ahamiyatga ega. Marosimlar tarbiyaviy jihatdan insonning ijtimoiy va shaxsiy rivojlanishiga turtki beradi, uning jamiyatdagi o‘rni va ahamiyatini anglashiga yordam beradi. Marosimlar, avvalo, axloqiy qadriyatlarni mustahkamlashga xizmat qiladi. Masalan, oila davrasida o‘tkaziladigan to‘y marosimlari, yoshlarning bir-biriga bo‘lgan hurmatini, sadoqatini va o‘zaro mehr-muhabbatini mustahkamlashda muhim rol o‘ynaydi. Shuningdek, marosimlar vaqtida amal qilinadigan turli odatlar va urf-odatlar (masalan, katta yoshdagilarga hurmat, kichiklarga ehtirom) bolalarda jamiyatda o‘z o‘rnini topish, axloqiy mas'uliyatni his qilish kabi tushunchalarni rivojlantiradi.

Yoshlar o‘rganayotgan marosimlar orqali ular nafaqat qanday muomala qilishni, balki to‘g‘ri va noto‘g‘ri, halollik va yomonlik o‘rtasidagi farqni ham anglaydilar. Bu ularning axloqiy ongini rivojlantirishga, ijtimoiy muhitda o‘zlarini to‘g‘ri tutishlariga yordam beradi. Masalan, mehmonni kutish yoki yordamlashish kabi marosimlar yoshlarga bir-birlariga hurmat ko‘rsatish, ijtimoiy aloqalarda adolatli bo‘lishni o‘rgatadi. Marosimlar, shuningdek, ijtimoiy qadriyatlarni va jamiyatdagi birlikni saqlashda muhim vosita hisoblanadi. Oila a'zolari, do‘stlar va qo‘shnilar birgalikda o'tkazadigan marosimlar ijtimoiy aloqalarni mustahkamlashga yordam beradi. Misol uchun, xalq bayramlarida yoki tug‘ilish va to‘y marosimlarida birga yig‘ilish, insonlar o‘rtasida yaqin aloqalar o‘rnatish va hamjihatlikni kuchaytiradi. Bu orqali jamiyatning barcha qatlamlari bir-biriga bog‘lanib, o‘zaro yordam va qo‘llab-quvvatlashni ta'minlashadi.

Marosimlar ijtimoiy qadriyatlarni targ‘ib qilish va ularni o‘zgacha bir tartibda amalga oshirish orqali jamiyatning me'yoriy tizimini mustahkamlaydi. Masalan, otalarning bolalarini turli marosimlarga jalb qilish orqali ular jamiyatdagi rollarini

anglashadi, mas'uliyatni his qilishadi va o'zgarishlarga tayyor turishadi. Marosimlar xalqning milliy identitetini shakllantirishda ham katta ahamiyatga ega. Har bir xalqning o'ziga xos marosimlari, urf-odatlar va bayramlari mavjud bo'lib, ular milliy birligi va madaniyatining saqlanishiga xizmat qiladi. Marosimlar orqali milliy qadriyatlar va an'analar yangi avlodlarga o'rgatiladi. Milliy bayramlar, ma'naviy marosimlar va folklor tadbirlari yoshlarni o'z xalqining tarixiga, madaniyatiga va urf-odatlariga mehr ko'rsatishga, ularni qadrlashga undaydi. Masalan, xalqning muhim bayramlarini nishonlash yoki milliy qahramonlar xotirasiga bag'ishlangan tadbirlar yosh avlodga o'z yurtiga, xalqqa bo'lgan hurmatini oshiradi va milliy g'urur hissini rivojlantiradi. Milliy marosimlar, ayniqsa, globalizatsiya jarayonida muhim ahamiyatga ega bo'lib, xalqni o'z an'analariga sodiq qolishga undaydi.

Marosimlar orqali insonlar hayotdagi turli o'zgarishlarga tayyorlanadilar. Masalan, bir kishining o'limi yoki boshqa katta o'zgarishlar, marosimlar yordamida ijtimoiy va ma'naviy jihatdan yengillashtiriladi. Da'vat qilish, marosimlar orqali, insonlar o'zgargan voqealarni to'g'ri qabul qilishni o'rganadilar. Bu jarayon ular uchun ruhiy tayyorgarlik yaratadi, ayniqsa, qayg'uli va qiyin vaqtlarda yordam beradi. Shuningdek, marosimlar o'zini tanqid qilish, hayotdagi har qanday o'zgarishga moslashish va ulg'ayishning bir qismidir. O'tkaziladigan tadbirlar orqali odamlar o'z hayotlarini to'g'ri yo'naltirish va ulkan o'zgarishlarga tayyor bo'lishga o'rgatadilar.

Marosimlarning zamonaviy hayotdagi o'rni

Zamonaviy jamiyatda marosimlarning o'rni va ahamiyati yangi sharoitda o'zgarib bormoqda. Texnologik taraqqiyot, globalizatsiya va ijtimoiy o'zgarishlar marosimlarning shaklini, mazmunini va amalga oshirilish tartibini sezilarli darajada o'zgartirdi. Biroq, bu o'zgarishlarga qaramay, marosimlarning asosiy maqsadi – insonlarni birlashtirish, qadriyatlarni saqlash va milliy madaniyatni rivojlantirishda o'z rolini saqlab qolmoqda. Zamonaviy dunyoda marosimlar faqatgina an'anaviy bayram yoki voqealarni nishonlash vositasi bo'lib qolmay, balki ijtimoiy va ma'naviy aloqalarni mustahkamlashga, shaxsiy va ijtimoiy hayotni boyitishga xizmat qiladi.

Zamonaviy texnologiyalar marosimlarning o'tkazilish usullarini sezilarli darajada o'zgartirdi. Internet va raqamli kommunikatsiyalar orqali marosimlar, masalan, to'ylar, yubileylar yoki boshqa muhim tadbirlar, onlayn tarzda ham o'tkazilishi mumkin. Bu esa, o'z navbatida, uzoqda yashovchi oilalar va do'stlar uchun marosimlarga qatnashish imkoniyatini yaratadi. Hozirda ko'plab marosimlar va bayramlar raqamli platformalarda jonli efirlar orqali translyatsiya qilinmoqda, bu esa ularni kengroq auditoriyaga yetkazishga yordam beradi. Biroq, texnologiya va raqamli kommunikatsiyalar marosimlarning mazmunini o'zgartirganiga qaramay, bu jarayon an'analarning saqlanishiga, yangi avlodlarga milliy va diniy qadriyatlarni yetkazishga yordam beradi. Hozirgi zamonda, masalan, to'ylarni onlayn nishonlash, marosimni faqatgina odamlar jismonan bir joyda bo'lishini ta'minlash bilan cheklanmasdan, virtual tarzda birlashtirish imkoniyatini beradi.

Zamonaviy globalizatsiya jarayonlari xalqlar o'rtasidagi madaniy almashinuvni oshirgan bo'lsa-da, bu jarayon marosimlar va an'analarni global miqyosda qadrlash va saqlashda yangi imkoniyatlar yaratdi. Ochiq iqtisodiyot, ijtimoiy tarmoqlar va madaniyatlarning bir-biriga yaqinlashuvi, o'z navbatida, xalqlarning marosim va an'analari haqidagi bilimlarni kengaytiradi. Bugungi kunda boshqa xalqlarning marosimlari va urf-odatlarini o'rganish va ular bilan tanishish imkoniyati mavjud. Bu, ayniqsa, yoshlar orasida boshqa madaniyatlarga hurmat va tushunishni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Shu bilan birga, globalizatsiya marosimlarning mahalliy xususiyatlarini yo'qotmasdan, ularni zamonaviy kontekstdan olib, dunyo bo'ylab nishonlashni osonlashtiradi. Masalan, musulmonlarning Ramazon bayrami yoki hindularning Diwali bayrami nafaqat o'z xalqlarida, balki butun dunyo bo'ylab keng nishonlanadi. Bu, bir tomondan, global miqyosda madaniy almashishning ko'payishiga, ikkinchi tomondan esa milliy an'analarni saqlashga yordam beradi.

Zamonaviy jamiyatda marosimlar ijtimoiy aloqalarni mustahkamlashda muhim vositadir. Bugungi kunda ijtimoiy tarmoqlar va internet orqali odamlar bir-biriga tezkor xabarlar yuborish, xotiralar va muhim voqealarni baham ko'rish imkoniyatiga ega. Ammo, bu kommunikatsiya vositalariga qaramay, marosimlar real

hayotda yuzma-yuz uchrashuvni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. O'tkaziladigan bayramlar, to'ylar, tug'ilish yoki boshqa yirik marosimlar insonlarni birlashtirish, bir-biriga yaqinlashtirishda va ular orasida kuchli aloqalarni o'rnatishda katta ahamiyatga ega. Zamonaviy jamiyatda marosimlar nafaqat o'z oilasini yoki yaqinlarini bir joyga yig'ishga yordam beradi, balki yangi odamlar bilan tanishish, ijtimoiy tarmoqlarni kengaytirish va yangi aloqalar o'rnatish imkoniyatini ham yaratadi. Misol uchun, korporativ tadbirlar yoki madaniy festivallar jamiyatda ijtimoiy integratsiyani rivojlantirishga yordam beradi. Odamlar birgalikda faoliyat ko'rsatish, bayramlar o'tkazish orqali bir-birini yaxshiroq tushunadi va bir-biriga nisbatan ijobiy hissiyotlar uyg'otadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Sulaymon Amirqulovich Xaydarov. (2024). O'quvchilarni tarbiyashda ijtimoiy fanlarni o'qitishni didaktik imkoniyatlari. SCIENCE AND EDUCATION SCIENTIFIC JOURNAL. 5.1.B.271-275.
2. Хайдаров, С. (2023). Педагогик faoliyatda o'qituvchi o'zida kompetentlik sifatlarini shakllantirishi. Цифровизация современного образования: проблема и решение, 1(1), 64–67.
3. Хайдаров, С. А. (2023). ТАРИХ ДАРСЛАРИДА САНЪАТ АСАРЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ УСУЛЛАРИ. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 3(1/2), 92-96.
4. Хайдаров С. (2024). Spiritual influence on child education in families. Web of Teachers: Inderscience Research. 2 (11). 203-205.
5. Хайдаров С. (2025). Oilalarda farzand tarbiyasiga ruhiy ta'sir etkazish. Modern Education and Development. 3 (17). 23-27.
6. Khaydarov S.A. (2025). The role of the use of fine arts in teaching the history of the country. Modern Education and Development. 3 (17). 28-33.
7. Xaydarov S.A. (2025). Ijtimoiy-gumanitar fanlarda raqamli metodlardan foydalanish yo'llari. NEW RENAISSANCE international scientific journal. 2(1). 91-94.

8. Xaydarov S.A. (2025). Yoshlarda vatanparvarlik hissini tarbiyalashda Boburnoma asariga ishlangan miniatyuralarning ahamiyati. Til va adabiyot.uz. 2.11-12.